

TRADUCEREA ZIARULUI ARDEALULUI

Dhui Szatmár m. (ersp.)
Ilieșiu Victor
NAGYSOMKUT

Editor resp. Prof. Dr. EMIL H. ANU
Redactor responsabil: GH. V. GIURGIU

A MAGYARORSZÁGI ROMÁNOK SZÓCSÖVE
ORGAN DE AFIRMARE AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: KOLOZSVÁR STR. DEÁK FERENC 36.
TELEFON: 17-49 Căsuța postală Nr. 3.

Costul abonamentului:
1 lună: 2.50 pengő; 3 luni 7.20 pengő;
6 luni: 14.40 pengő; 1 an: 28.80 pengő.

O aniversare

La 21 Septembrie se împlinesc o sută cincizeci de ani dela nașterea contelui Ștefan Széchenyi, supranumit și considerat „cel mai mare maghiar” de posteritate, recunoscătoare a poporului său.

Aniversarea constituie un bun prilej pentru reactualizarea operei marelui bărbat de stat în opinia publică ungară, reactualizându-se pe care cele mai multe ziare caută să o facă astăzi în lumina vederilor politice proprii.

La această concurență întru exproprierea operii unei personalități excepționale intrate în istorie nu are rost să luăm parții, ci să încercăm, situând opera în condițiile vremii sale, a desprinde vederile celei mai mare maghiar asupra ceea ce se numește acum problema minoritară în Ungaria.

Vremurile din prima jumătate a secolului trecut cuprind luptele de afirmare a liberalismului economic și politic care avea să primească consacrară publică prin evoluțiile dela 1848.

Ungaria, împreună cu Ardealul, avea pe atunci — exact în 1842 — aproape treisprezece milioane locuitori, dintre cari erau: 812.759 unguri, 1.600.000 slovaci, 1.270.000 germani, 2.200.000 români, aproape 900.000 poloni, 1.200.000 sârbi, 440.000 ruși, 140.000 evrei și alte câteva naționalități mai puțin numeroase.

Ca factori politici contau casa de Habsburg și clasa feudală, în majoritate zdrobitoare de naționalitate maghiară. Limba oficială a țării era cea latină.

Liberalismul aducea cu sine următoarele postulate: mișcare liberă în viața economică, egalitatea tuturor înaintea legii și dreptul la viața națională liberă. Chiar dacă considerăm ultimul postulat numai ca un derivat al liberalismului sau nici atât, nu putem înlătura constatarea că liberalismul a mers mână în mână cu ideea națională.

Spiritele progresiste ale poporului maghiar, mai exact, clasei politice maghiare, veduse, în lupta lor pentru triumful noului curent, de revărsarea tumultuoasă a geniului politic întrupat în L. Kossuth, au căzut în contradicția fatală de a nu putea împăca ideea națională, care răscolea tot mai mult sufletul popoarelor din basinul carpatic, cu restul postulatelor liberalismului. Tendința agilitară fiind o caracteristică esențială a liberalismului, nu se putea recunoaște în numele său unei naționalități ceea ce se refuza celorlalte, făcând să provoacă reacțiunea acestora.

Reviste românești

Transilvania (lunară): Sibiu.
Luceafărul (lunară): Sibiu.
Curtile Dorului (lunară): Sibiu.
Tribuna literară (lunară): Brașov.
Claviaturi (lunară): Brașov.
Contrapunct (lunară): Timișoara.
Revista Fundațiilor Regale (lunară): București.
Dacia (bilunară): București.
Gândirea (lunară): București.
Convorbiri literare (lunară): București.
Familia (lunară): București.
Meșterul Manole (lunară): București.
Albatros (bilunar): București.
Revista Română (lunară): București.
Curentul literar (săptămânală): București.
Ramuri (lunară): Craiova.
Litoral (lunară): Constanța.
Pagini literare (lunară): Turda.
Cuget moldovenesc (lunară): Iași.

Generalul Wood combate politica președintelui Roosevelt

— Numai Congresul are drept să declare război —

CHICAGO, 20. (DNB.) — Generalul Wood a dat publicității o declarație semnată de 58 personalități de frunte din Statele Unite. Prin această declarație se constată că ordinul dat de președintele Roosevelt ca flota americană să tragă asupra vaselor puterilor axei, n'a fost aprobat nici de Congres și nici de

națiunea americană. Președintele n'are drept să dea asemenea ordine, deoarece în baza Constituției numai Congresul este în drept să declare război. Poporul Statelor Unite pretinde ca Congresul să restabilească încrederea pe care i-a acordat-o națiunea și cere să procedeze în așa fel încât această încredere să fie exprimată prin fapte. (MTI.)

Guvernul englez și sovietic constată:

Guvernul Iranului nu este în stare să mențină ordinea

— Forțele engleze au fost concentrate în Iran pentru a da ajutor Sovietelor prin Caucaz —

ANKARA, 20. (DNB.) — Postul de radio din Ankara anunță, că guvernul englez și guvernul sovietic au trimis o notă comună guvernului iranian în care constată, că guvernul Iranului — după cum rezultă și din evenimentele recente — nu este în stare să asigure ordinea. Din acest motiv trupele britanice și sovietice au intrat în Teheran pentru a sprijini guvernul iranian.

Forțele britanice și sovietice doresc

să stea în ajutorul guvernului iranian și îi acordă ajutor militar aerian și terestru.

Comandantul suprem al forțelor britanice a declarat că forțele britanice vor fi concentrate în Iran cu scopul ca în cazul dat să vină în ajutorul Sovietelor prin Caucaz. Dar în momentul de față nu este încă sigur dacă se va proceda așa. (MTI.)

ECOU L CĂDERII KIEW-ULUI ÎN PRESA BRITANICĂ

LONDRA, 20. (Reuter). — Înaintarea germană periclitează Ucraina. Este evident că prin ocuparea Kiev-ului, producția uzinelor din valea Donetz-ului va scădea simțitor. Furnalele din regiunea industrială a Donetz-ului prelucrau până acum minereul de fier din Krivoj-Rog. Și industria de aluminiu este

amenințată. Prin ocuparea regiunii Niprului, germanii au anihilat uzinele de fier și minele de cărbuni din Zaporozheni, o mare parte a producției de cărbuni din Rusia se află de pe acum sub controlul german. Există temerea că în urma continuării înaintării germane, și alte regiuni industriale vor fi amenințate. (MTI.)

Avioanele britanice deasupra Germaniei de Nord

BERLIN, 20. (DNB.) — Bombardierele britanice au încercat în noaptea de 19 spre 20 Septembrie, atacuri aeriene împotriva mai multor orașe din Nordul Germaniei. Bombele incendiare și explozibile aruncate au produs pagube în cartierele populate, omorând mai mulți civili. Tirul precis al tunurilor de apărare antiaeriană, a determinat avioanele inamice să-și arunce bombele la întâmplare. Câteva avioane britanice au reușit să pătrundă până deasupra Berlinului, dar n'au reușit să treacă

peste zona de baraj. Un avion inamic a fost doborât. (MTI.)

BOMBARDAREA SUEZULUI

BERLIN, 20. (DNB.) — Cu prilejul atacului aerian german dat în noaptea de 19 Septembrie împotriva Suezului, au fost lovite în plin rafinăriile de petrol de acolo care în parte au fost incendiate. Avioanele germane de luptă au mai bombardat porturile Pord-Said și Alexandria, lovind importante obiective militare. (MTI.)

„Cărțile vieții”

Colecție îngrijită de P. S. Sa
Episcopul Nicolae

Au apărut până acum următoarele volume:
1. G. M. Ivanov: *Roduri din câmpul Evangheliei*, 1.50 pengő.
2. Grigore Popa: *Stiluri de viață*, 1.50 pengő.
3. Pr. Ion Gorun: *1 încuieri*, 1.50 pengő.
4. Pr. Il. V. Felea: *Dumnezeu și sufletul în poezia română*, 1.33 pengő.
5. Victor Stanciu: *Minunate sunt lucrurile tale*, 1.50 pengő.

6. Prof. Ion Gorun: *Meditații la evangheliile din Duminecile și sărbătorile de peste an*, 1.50 pengő.
7. Pr. H. V. Felea: *Paisie și pasinismul*, 66 fileri.
8. † Nicolae Colan: *Medaliaone*, 1.50 pengő.
9. Prot. Dr. I. G. Munteanu: *Viața Mântuitorului nostru Isus Hristos*, 2.50 pengő.
10. Pr. Fl. Mureșanu: *Viețile sfinților*, 20 fill.
11. Părintele Nicole: *Omul cel Nou*: 2 pengő.
Toate acestea, precum și alte multe cărți bisericești și literare, se găsesc la *Librăria Eparhială în Kolozsvár, Piața Hitler Adolf* Nr. 2.

Popoarele pământului

I. GRUPUL ETNIC EUROPEAN-AMERICAN = 742 MILIOANE

- Greci 7,3 milioane.
- Albanezi 1,45 milioane.
- Latini 231 milioane.
(Francezi, inclusiv valoni) 46 milioane; Italiani 50 mil.; Iadani 61 mii; popoare spaniole 81 milioane. (Spanioli 17,1 milioane, cataloni 6,3 milioane, gallegos 2,3 milioane, spanioli americani 55 milioane); popoare portugheze 39 milioane (Portughezi 7,1 milioane, brazilieni 32 milioane, Români 15,1 milioane.
- Irlandezi 12,1 milioane.
- Alți celți 1,6 milioane.
Bretoni 1 milion, walizi și celți scoțieni (gali) 0,8 milioane.
- Popoare germanice 268 milioane (Germani 94 milioane; olandezi 9,9 milioane; (Olandezi 8,9 mil., africanii olandezi din sud 1 milion); flamanzi 4,7 mil.; Seudezi 7,7 mil.; Danezi 3,9 mil.; Norvegieni 3,6 mil.; Islandezi 0,14 mil.); popoare anglosaxone 144 mil. (englezi 60 mil.; englezi americani 84 mil.).
- Letoni, Lituani 4 milioane.
(Letoni 1,6 mil.; Lituani 2,5 mil.).
- Popoare slave 198 milioane.
(Ruși 93 mil.; Ucraineni 41 mil.; Ruși albi 3 mil.; Poloni 27 mil.; Venzii 0,07 mil.; Cehi 8,2 milioane; Slovaci 3,1 mil.; Sârbi 8,3 mil.; Croați 3,2 mil.; Sloveni 1,8 mil.; Bulgari 5,7 milioane.
- Popoare basce 670.000.
- Maghiari 10,6 milioane.
- Finlandezi, Estoni 5,2 milioane.
(Finlandezi 4 mil.; Estoni 1,2 mil.).
- Georgieni 2,2 milioane.

II. INDIENI = 354 MILIOANE.

III. POPOARE ÎNTRE EUROPA ȘI ORIENT = 20 MILIOANE

- Evrei 14,5 milioane.
- Țigani 0,75 milioane.
- Armeni 2 milioane
- Diferite neamuri caucaziene 2,2 mil.
- Parși 0,11 milioane.

IV. GRUPUL ETNIC ORIENTAL = 117 MILIOANE.

- Popoare și triburi arabe — nordafricane 43 milioane.
- Popoare și triburi nubiene — abisiniene 14 milioane.
- Popoare mahomedane 36 milioane.
(Dintre care: Turci 13,4 milioane).
- Popoare și triburi iranice 24 mil.
(Dintre care: Perși 13,7 mil.; Afgani 4,4 mil.).

V. POPULAȚII MIXTE ORIENTALO-NEGRE

în țările Somalilor, Kenia și în ținuturile învecinate 3 milioane.

VI. GRUPUL ETNIC DIN RĂSĂRITUL ASIEI = 607 MILIOANE.

- Chinezi 442 milioane.
- Japonezi 70 milioane.
- Coreeani 22 mil.
- Indochinezi 50 mil.
- Tibetani și neamurile înrudite 5,5 mil.
- Mandciurieni și neamurile înrudite 15,2 mil.

VII. POPOARE ÎNTRE EUROPA ȘI RĂSĂRITUL INDEPĂRTAT = 3,4 MILIOANE.

- Popoare finice de răsărit 3 mil.
- Jakuți 0,36 mil.
- Popoare arctice 0,06 mil.

(Continuare în pag. 8-a.)

GRAI ȘI SUFLET ROMÂNESC

Reviste românești

LUCEARĂRUL — revistă lunară de literatură, artă și cultură generală, — anul I, nr. 4—5, Iulie—August, 1941.

Se prezintă în aceleași excelente condițiuni tehnice și cu același substanțial și în-suflețitor conținut, ca nrele anterioare. Tânărul „Luceafăr” (noua serie) este o fiică, un fel de filială, a marelui „Gândirea” care, de douăzeci de ani, domină și orientează cel mai mare compartiment al vieții spirituale românești. Mutatis mutandis, „Luceafărul” de acum este în același raport față de „Gândirea” cum era bătrânul „Luceafăr” — (al generației Goga—Lucaci—Agârbiceanu) față de „Sămănătorul”. Cei dela „Luceafărul”, în mare parte, au fost și sunt colaboratori și ai „Gândirii”.

*

In nr. acesta semnează versuri: Gherghinescu Vania, Iustin Salanțiu, Al. Negură și Petre Paulescu.

O strofă nostalgică din Petre Paulescu:

*Mi-i dor de Popa Todea din Stoiceni,
De zvonul tău m'a prins un dor de șagă;
Mi-i dor, mi-i dor de vastele poeni
Unde-am dormit în cort o vară ntreagă.*

DI. D. Stăniloae are un foarte important eseu despre „Țară”. Punând întrebarea: „Ce e Țara? In ce constă necesitatea ei?” după ce arată punctele de vedere ale unor gânditori europeni și după ce face o serie de considerații asupra felului cum a fost și este privită această realitate, — pe planul comunismului internațional și pe plan etnic — asupra înțelesului actual și funcțiilor ei în trecut, răspunde prin următoarea formulare: „Țara e spațiul transfigurat de duhul unui neam, iar neamul e colectivitatea umană colorată în spiritul ei de fața orizontului în care trăiește”. Alt eseu, despre „Civilizație și Cultură”, semnează dl. C-tin Sudețeanu (asupra căruia vom reveni).

Proză literară, semnează părintele Agârbiceanu, o povestire simbolică în memoria marelui istoric dispărut, intitulată „Mitologie”; iar dl. V. Papilian capitolul IV (ultimul) din nuvela „Poveste de toamnă”. Tot dl. Papilian prezintă pe pictorul Coriolan. Munteanu — ilustratorul „Luceafărului” — ale cărui lucrări și însușiri artistice

Popasuri

Dăsaga amintirii o-am aruncat pe umăr,
Ridic toiaș de sprijin pe drum bătut de vânturi.
Mi-s dorurile închise în cele patru cânturi
Și'n prag de vreme aspră, popasurile număr.

Desghioacă-se din mintea plăpândului copil
Un sămbure de basm cu-aromă, de poeme.
Mă duc spre țări de vis cu luntrele din steme
Prin ploaie de lumină și vuet de april.

Copil cu ochi ce sfredelesc azurul
Înfășurat într'o hăinuță de cânepă domnească,
Cu părul blond în bucle, de viță împărătească,
Încălecat pe-un smeu ce-și fâlfaia conturul.

Oglinzile de cer și gălgăitul de isvoare
Legatu-i-am cunună de vrăji și busuioc.
Pe-un pieptăraș cu flori cusutu-i-au noroc,
Și fruntea lui de vise, se legăna în soare.

In satul doinelor ce lunecă pe ape
Pe valea din Corneasa ascunsă ntre răchii,
Copilul cel cu smei, cu ochi de licurici,
Venit-a'n miez de vară, ca dorul să-și adape.

VICTOR ILIEȘIU

Citiți și răspândiți

„TRIBUNA ARDEALULUI”

sunt cunoscute și publicului de aici, din localitate, mai ales din cele pe care le-a expus la Colegiul Academic cu ocazia serbării jubilară a Astei.

Din domeniul istoriei literare scrie dl. Vasile Netea despre „Anii de student ai lui Ilarie Chendi” (un fragment din Monografia despre Chendi care, după câte auzim, ar fi apărut, deja, în volum). Dl. Olimpiu Boitoș desgroapă texte și scriitori de altădată: „Din istoria raporturilor lui Iosif Vulcan cu Andrei Băresanu”. In partea „Gând și faptă” semnează dnii Mihail Haivas: „Bucovina pământ românesc” și Nicolae Balca: Nostalgia Paradisului sau Atitudinea teologiei ortodoxe față

de criza culturii contemporane.

Cronicile sunt foarte bogate. Prezintă: Ioan Negoitescu: Esența poeziei lui Mihai Beniuc, P. Drăghici: Femeia vinovată de Iulian Popa, Ionel Neamțu: Psihologia persoanei de Nicolae Mărgineanu, Nicolae Albu: Prolegomena la o educație românească de Onisifor Ghibu și Coriolan Munteanu: Expoziția pictorului N. Brana.

Dominantele climatului spiritual ale „Luceafărului” (acum, ca și altădată, ca la „Gândirea” și cum erau la „Sămănătorul”) sunt etnicul și eticul. Plus — cea determinată de cataclismul și măcelul actual — eroicul. GHEORGHE DÂNCUȘ

Caragiale în anecdotă

Carp și Caragiale

După ultima sa piesă, comedia „O scrisoare pierdută”, Caragiale n'a mai scris nimic pentru teatru — afară de schițele teatrale din volumul „Momente” pe care Ionel Teodorescu, pe când funcționa ca director al Teatrului Național din Iași, — le-a prezentat în coloritul necesar și cu interpretarea celor mai buni artiști ieșeni.

Cum toți admiratorii lui Caragiale așteptau ca el să mai dea ceva pentru teatru — într'o zi P. P. Carp care aprecia foarte mult pe maestrul satirii române, îl apostrofă, mai în șagă, mai în serios:

— Bine măi Iancule, rău te-ai mai nevuit, nu mai scrii nimic...

— Ba scriu, Coane Petrace!

— Nu vorbesc de mofturile tale, ci de piesa bună, că n'ai mai scris de ani zile.

Caragiale dădu șefului junimistilor politici următoarea replică sarcastică:

— Știi una, coane Petrace? Ștai doi, trei ani la guvern și voi scrie și atunci în tihnă o piesă în două-trei acte.

Ironia lui Caragiale era destul de tăioasă știut fiind că Petre Carp nu guvernase prea mult...

Intre Caragiale și Delavrancea a existat o trainică prietenie cum rar se întâmplă la două talente mari, care dacă glumeau reciproc pe socoteala lor, nu se invidiau și nu se urau.

Ceiace nu i-a împiedicat însă ca să scrie certe deabinele de câte ori se încăierau în... discuții, chit că a doua zi să se caute iar unul pe altul.

Caragiale mai cu seamă avea obicei să-și tachineze prietenul. Așa într'un rând Caragiale, care nu mai dăruise nimic scrisorilor românești, văzând că Delavrancea scrie piese clasice, îmbogățind repertoriul teatrului românesc, îi zise cu ironie:

— Bine, măi Barbule ce ești tu: autor dramatic, sau astrolog? Ce fel de piese teatrale or fi fiind Luceafărul, Apus de Soare, Viforul? Asta-i curată astrologie!

La care Delavrancea n'a mai răspuns nimic și firește că nici nu s'a supărat știind bine că marele său prieten apreciază în fond valoarea trilogiei sale dramatice. C. S.

Esența poeziei lui Mihai Beniuc

A scrie despre un poet tânăr astăzi, când poezia română e în plină căutare a unor noi perspective, e mai greu decât pare. Cercetătorul critic al poeziei tinere are de suferit de pe urma lipsei de contur a domeniului de studiu, devenit dintr'odată ingrat. Era fatal ca generației atât de strălucit reprezentate prin mănunchiul „celor 5” creatori de mare poezie, Tudor Arghezi, Lucian Blaga, Ion Barbu, Adrian Maniu și Bacovia, alături de care ar fi și cei doi opuși: Nichifor Crainic și Ion Vineanu, acelei generații să-i urmeze o alta, în derută. Marile platforme spirituale, în realizare de unghiuri pe deplin saturate, nu pot fi rodnice în sensul lor, ci numai pentru deviații sau atitudini revoluționare, pe cari ele le provoacă. Ori literatura română e azi prea occidentalizată, pentru a mai suporta imitații sterile și lamentabile, chiar dacă odată numele lui Vlahuță a impresionat publicul cititor și arena literară. Epigonia nu trece în artă decât în stilizări prin ele înșile majore, precum ar fi cazul lui Paul Valéry, în literatura franceză.

Pleiada de poeți mai sus amintită a ridicat nivelul poeziei românești atât de sus și așa de tranșat, că întreaga manifestare de artă literară, ce i-a urmat, se resimte. Tânărul scriitor de azi are perspectiva firească a noului metaforic, deschisă de o seamă de condeie care, tocmai prin numărul lor impresionant, definesc cea mai fecundă epocă de poezie românească. Fenomenul are contur atât de precis, că nicio manifestare de poezie nu-l poate declina. E un stadiu mai jos de care nu mai poate fi vorba de poezie românească, în viitor. Eminescu a fost un mare solitar, tășnit ca o minune din solul agrest și încă de loc semnificativ al artei naționale culte, încât generația poetică, atât cea contemporană cât și cea care i-a urmat imediat, au rămas eclipsate de aura sa ireductibilă și supremă. Numai golul penibil dimprejurul său poate fi explicat.

Peisajul modern al literaturii noastre e foarte complex și multiplu, încât poetul tânăr e pe o treaptă de unde zările se scrutează fără efort. Poetul tânăr îi converg multiple perspective ale înaintașilor de dată prea recentă și de aici provine deruta sa, căci înălțimea bruscă îi dă orgoliu și nu-i permite pur și simplu de a naviga în imitație, oricât de sublimă ar fi ea în acest moment. Și apoi poezia română e ea însăși atât de tânără, de însetată de viață, încât nu poate cunoaște epigonia de tip Paul Valéry, precum am amintit. Ea e deajuns de compusă, însă, pentru a nu mai cunoaște nici degradări de tip Vlahuță.

Poetul tânăr are impulsul unor moduri noi, în timp ce spațiul prea secătuit oricărui noui exportări.

Iată de ce producția poeziei tinere e în general minoră în dimensiunile sale de mod, desi timpul ei e la fel de alambicat precum al unui Bacovia sau Adrian Maniu. Ca exemple, luate la întâmplare, am putea aminti pe Olga Caba, Vladimir Cavarnali, Zaharia Stăncu, Ion Pogăncu, Radu Gyr sau Emil Giurgiuca.

De sigur că va trebui să existe un unghi de evaziune în planuri proaspete, cu isvoare atele decât cele de care s'a uzat până acum. Din acest punct de vedere, poezia lui Beniuc, după ce a trecut printr'o fază de contopiri primare și mulaje după un blestem poetic ce tinde a fi depășit, e pe linia de unde își trag rădăcinile nouile lumini. Și dacă încă acel stadiu primar, de răscruce de vânturi, a fost colorat foarte precis de personalitatea poetului, apoi poezia mai recentă a lui Mihai Beniuc s'a deslegat de primele întrebări, pentru a pași în cele mari.

Alte două unghiuri de evaziune am cunoscut, pentru a da un exemplu, în frăgezimea din păcate prea curând desmințită a lui Ștefan Baciu, sau suprarealismul cu accente pline de electric, grotesc și uneori macabru humor,

al lui Emil Botta (Intunecatul April).

Să revenim însă cu o constatare ce îl privește pe Mihai Beniuc. Cele două plachete intitulate *Cântece de pierzanie* și *Cântece nou* constituiesc o singură platformă personală pentru saltul în poezia de viziune majoră. Chiar dacă în *Cântece nou* unele scăderi din prima plachetă cunosc accentuări grotesti, dar unele certitudini de înaltă funcție poetică se sublimează, pentru a da cristale pure.

E interesant însă că faimoasele „inegalități” ale poeziei lui Beniuc, de care critica s'a ocupat în unanیم consens, acele „inegalități” mult discutate și care se referă la anume vicii de expresie sau clare influențe, sunt de fapt o colorație cu totul caracteristică acestui poet de tânără formație ardeleană.

Expresia cunoaște un sgrunțuros viabil, chiar plin de farmec, care frânge perspectivele în multiple variații ale spectrului solar.

Poezia lui Mihai Beniuc se impune prin protuberanțe care frizează vulgarul, însă cu precauțiune de artist. Poetul are chiar clipe de donchihotism lucid, șarjat, foarte natural totuși pentru temperamentul său de vastă revoluție interioară, unde stringențele se topesc în marele tot al edificiului poetic. Cele mai banale aspecte ale vieții, fenomene în care spiritul pare degradat, anulat, se subsumează unui firesc travaliu poetic, plin de foc. Aerul se aprinde în acest joc al poeziei și arde cu vreascuri certe, umplute de voluptatea energetică a sănătății.

Insular sau izolat pe marginea obscurului ocean citadin, poetul soarbe otrava impură a burgului cu mult patos, conștient de poezia actului burghez, infamă în origine dar sublimată în artist. Nostalgia câmpului și a clopotului ceresc ce acoperă satul natal, se revărsă în unde moi și pure, ca de fum albastru. Suvenerul e de aur și de aceea otrava crește în spiritul său în proporții de plantă exotică, vigoasă și creatoare de înaltă temperatură poetică. Marele parcurs spații fragede, în care irump ramurile unei virilități tinerești,

de poezie fierbinte.

In ce privește otrava spiritului, atât de plină de melodie la Beniuc, ar putea să fie pentru unii un rest de lectură din Baudelaire. Există totuși zări rupte în două pentru aceste temperamente poetice. Fenomenul artistic francez, la Baudelaire e comparabil unui frumusețim părguit în amurg și perspectivele spiritului se deschid pentru aurora infernală unde modul artistic e un stărv sau un lupanar. Nimic de crepuscul, însă, la Beniuc. Dimpotrivă, e o auroră a spiritului care inundă orice spațiu, prin sânge, prin seva arborilor. Otrava e aici închisă în cupa Răului, ci amare, unui prim contact cu lumina. E o prospețime spirituală care doare prin frăgezimea ei. Dă bucuria biologică umple trupul de undele celui cosmic, bucuria artistică umple spiritul de amarul cosmic, ce poate fi de auroră sau crepuscul. Poezia lui Beniuc nu are nicăieri accente de tragic, chiar dacă peste tot se poate urmări linia diafană sau agrestă a durerii.

Iată acest poem, în care viziunea durerii îmbracă hainele simple ale unei naturi văzute prin ea însăși, iar nu prin prizme preconcepționale artistice:

ULTIMELE GAROAFE

*Am adus în cameră garoafe
Din căzute ale toamnei straturi,
Uite-ai pe masa mea un vraf e,
Să privești mereu să nu te săturii.
Ia pe cea mai roșie, mi-o pune
Înime deasupra ca o rană,
Râsul tău sonor apoi să sune
Cum ai râs și altă dată, Ană,
N'astepta să râd și eu la fel,
Eu surdă ca soarele tomatnic
Care-și varsă vechiul Ottonel
Peste parcul trist și singuratic.
Adă mâna să plecăm în parc
Pe alei cu amintiri căzute.
Cine știe? Cupidon din arc
Va svârli săgețile știute.*